

Komuniké ze zasedání zástupců agrárních komor zemí rozšířené Visegrádské skupiny 12. a 13. února 2026 ve Varšavě

13.2.2026 - | Akademie věd České republiky

Ve dnech 12.-13. února 2026 se v polské Varšavě uskutečnilo zasedání zástupců agrárních komor zemí Visegrádské skupiny (V4). Setkání se zúčastnili zástupci Národní rady zemědělských komor (Polsko), Agrární komory České republiky, Slovenské zemědělské a potravinářské komory a Národní agrární komory (Maďarsko) za účasti Litevské zemědělské komory a Rady pro spolupráci zemědělských organizací Lotyšska.

Cílem setkání bylo projednat klíčové výzvy, jimž zemědělství v regionu čelí, a vymezit společné priority s ohledem na současné i budoucí politiky Evropské unie ovlivňující zemědělský sektor. Jednání se zúčastnil **náměstek ministra zemědělství a rozvoje venkova Polska Adam Nowak**, což podtrhlo význam dialogu mezi národními vládami a zemědělskou komunitou.

V průběhu setkání byla projednána následující témata:

1. Tržní situace a výzvy související s počasím a klimatem v zemích V4+.
2. Společná zemědělská politika po roce 2027.
3. Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi.
4. Spolupráce zemědělských organizací V4+ na evropské úrovni.

Tržní situace a výzvy související s počasím a klimatem v zemích V4+

Vyzýváme Evropskou komisi, aby neprodleně zvážila využití Zemědělské rezervy na podporu těch členských států Evropské unie, které jsou nejvíce postiženy současným vývojem cen mléka. Nedávný prudký pokles výkupních cen syrového mléka představuje vážnou hrozbu pro životaschopnost jak mléčných, tak smíšených farem, již oslabených velmi nízkými cenami obilovin a olejnin. Rostoucí výrobní náklady, inflace, kolísání cen energií a nerovnováhy na trhu vytvořily značné problémy s likviditou, čímž je ohrožena kontinuita mnoha zemědělských podniků. Nejde pouze o ekonomický problém, ale také o problém sociální, s potenciálními dlouhodobými důsledky pro zaměstnanost ve venkovských oblastech a regionální rozvoj. Vzhledem k těmto okolnostem se domníváme, že cílené, spravedlivé a přiměřené a včasné přidělení prostředků z rezervy nejvíce postiženým členským státům by pomohlo stabilizovat mléčný sektor, zabránit ukončování činnosti farem a zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž na jednotném trhu. Důrazně vyzýváme Evropskou komisi, aby posoudila současnou situaci a přijala vhodná opatření k okamžité podpoře mléčného sektoru.

Účastníci jednání vyjádřili vážné znepokojení nad přetrvávající nestabilitou trhu, která na počátku roku 2026 negativně ovlivňuje ziskovost zemědělských podniků v regionu V4+. Příjmy zemědělců zůstávají pod silným tlakem v důsledku nízkých výkupních cen obilovin, řepky, prasat a mléka, vyplývajících z nadměrné nabídky ze třetích zemí a rostoucího globálního konkurenčního tlaku. Tato situace poukazuje na potřebu aktivovat intervenční nákupy, doprovázené aktualizací intervenčních cen uvedených komodit a podporou opatření na odlehčení vnitřního trhu a vývoz těchto komodit mimo trh EU.

Země Visegrádské skupiny společně s Litvou a Lotyšskem poukázaly na nebezpečný jev „cenových nůžek“, který v kombinaci s vysokými náklady na obsluhu dluhu a novými administrativními

požadavky vede ke zhoršování ekonomických vyhlídek a poklesu investiční aktivity v zemědělském sektoru. Je proto nezbytné, aby orgány EU přijaly opatření směřující k omezení růstu výrobních nákladů a fiskální zátěže v zemědělství.

Při diskusi o klimatických výzvách účastníci zdůraznili, že region v uplynulém desetiletí čelí stále nestabilnějším meteorologickým podmínkám, které představují systémovou hrozbu pro stabilitu zemědělství. Rostoucí četnost cyklů tání a mrazů, nestabilita sněhové pokrývky, periodická sucha a extrémní srážkové jevy vytvářejí nové rizikové prostředí, v němž se tradiční modely hospodaření stávají stále zranitelnějšími. Byla rovněž věnována pozornost trvale klesající hladině podzemních vod a snižujícím se zásobám půdní vláhy, které naznačují dlouhodobé strukturální riziko, jež může vést k opakovaným obtížným zemědělským rokům v celém regionu.

Agrární komory zemí V4+ společně vyzývají k vytvoření evropského fondu pro obtížně pojistitelná zemědělská rizika, reagujícího zejména na rostoucí dopady změny klimatu, extrémních povětrnostních jevů, nově se objevujících chorob zvířat a rostlin a tržních šoků. Tento nástroj by neměl být financován z rozpočtu Společné zemědělské politiky ani prostřednictvím NRPP (Národního fondu regionálního partnerství). Měl by být vytvořen jedinečný evropský finanční mechanismus, aby nedocházelo k dalšímu oslabování přímých plateb a programů rozvoje venkova. Takový stabilizační fond by posílil odolnost evropského zemědělství, přispěl k potravinové bezpečnosti a pomohl zemědělcům řídit rizika, která již nelze účinně pokrýt standardními pojistnými nástroji.

Společná zemědělská politika po roce 2027

S ohledem na nedostatečné a znepokojivé návrhy předložené Evropskou komisí agrární komory zemí Visegrádské skupiny spolu s Litvou a Lotyšskem důrazně vyzývají k zachování jedinečného zemědělského charakteru Společné zemědělské politiky (SZP), její finanční síly a plného naplňování cílů stanovených v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie. SZP se nesmí stát nástrojem klimatické či sociální politiky na úkor produkce potravin. Účastníci proto předkládají následující požadavky:

1. Rozpočet odpovídající výzám - 500 miliard EUR

Navrhované přidělení 294 miliard EUR na období 2028–2034 představuje v reálném vyjádření významné snížení rozpočtu, které ohrožuje potravinovou bezpečnost Evropy. V uplynulém programovém období dosáhla kumulativní inflace v mnoha členských státech historicky vysokých hodnot, v některých evropských zemích přesáhla alespoň 25 %, zatímco rozpočet SZP nebyl odpovídajícím způsobem navýšen, což vedlo k podstatnému poklesu reálné hodnoty a kupní síly zemědělské podpory. S ohledem na inflaci, náklady transformace a rostoucí tržní rizika účastníci požadují rozpočet SZP ve výši nejméně 500 miliard EUR. Pouze taková úroveň financování umožní plnit nové úkoly bez snižování životní úrovně zemědělských rodin.

2. Odmítnutí renacionalizace a „rozmělnění“ SZP

Účastníci odmítají plány na začlenění SZP do obecných strukturálních fondů nebo národních plánů partnerství. SZP musí zůstat nezávislou, silnou a skutečně společnou politikou EU, založenou na jasných a jednotných pravidlech zajišťujících rovné podmínky na vnitřním trhu. Řešení navrhovaná Evropskou komisí mohou vést k rozdílným úrovním podpory zemědělského sektoru mezi členskými státy EU, financovaným z národních rozpočtů a jiných evropských fondů, což by narušilo hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.

3. Zachování druhého pilíře (EZFRV)

Návrh Evropské komise vyčlenit 10 % národních plánů partnerství na venkov (45 miliard EUR) nemůže nahradit fakticky demontovaný druhý pilíř (96 miliard EUR). Účastníci požadují zachování samostatné kapitoly „Rozvoj venkova“ v rámci nařízení SZP, zajišťující vyčleněné prostředky na investice, modernizaci, vodní hospodářství, podporu oblastí s přírodními omezeními a generační obměnu a zpracování potravin spolufinancované z politiky soudržnosti za účelem kompenzace inflačních nákladů. Bez nezávislého druhého pilíře bude technologický rozvoj farem v regionu výrazně omezen.

4. Od „podpory příjmů“ k „odměně za potravinovou bezpečnost“

Účastníci vyzývají k odklonu od narativu „sociální podpory“ směrem ke stabilní základní platbě, chápané jako skutečná odměna za zajišťování potravinové suverenity Evropy při současném dodržování nejvyšších výrobních standardů na světě. Jakýkoli zásah musí zahrnovat složku finanční motivace – zemědělci musí být schopni vytvářet příjem z provádění environmentálně šetrných postupů, nikoli pouze získávat náhradu vynaložených nákladů.

5. Odmítnutí povinného zastropování přímých plateb

S ohledem na různorodou strukturu zemědělství v zemích V4+ se účastníci staví proti povinné degresivitě a zastropování přímých plateb. Nástroje, jako je redistributivní platba, by měly zůstat dobrovolnou volbou členských států, přizpůsobenou jejich národním specifikům, nikoli povinným paušálním mechanismem narušujícím efektivitu výroby.

6. Dobrovolnost místo povinnosti (odstranění DNSH a nadměrné podmíněnosti)

- **Odmítnutí zásady DNSH:** Účastníci odmítají zavedení zásady „Do No Significant Harm“ (DNSH), která vytváří další byrokratickou překážku pro zemědělské investice.
- **Reforma článku 3:** Namísto rigidních, povinných postupů (příloha I) by měla EU navrhnout katalog dobrovolných opatření umožňující zemědělcům zvolit si ta, která nejlépe odpovídají půdním a klimatickým podmínkám jejich regionů.
- **Sociální podmíněnost:** Účastníci vyzývají k odstranění sociální podmíněnosti ze SZP. Otázky pracovního práva by měly být řešeny specializovanými kontrolními orgány, nikoli prostřednictvím systému zemědělských plateb.

7. Skutečná podpora živočišné výroby a ekologického zemědělství

Účastníci odmítají povinné „transformační plány“ a restriktivní opatření zaměřená na živočišnou výrobu, například ta navrhovaná v rámci směrnice o průmyslových emisích (IED). Namísto penalizace zemědělců by měla EU nabídnout ekonomicky životaschopné pobídky na podporu extenzifikace a zlepšení dobrých životních podmínek zvířat, aniž by docházelo k likvidaci živočišné výroby v regionu.

8. Zjednodušení definice „aktivního zemědělce“

Status aktivního zemědělce by měl být založen na jednoduchém kritériu skutečného využívání zemědělské půdy. Účastníci odmítají pokusy zavádět majetkové posuzování, testy příjmů či věkové limity, které vytvářejí další administrativní překážky a diskriminují diverzifikované zemědělské podniky.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi

Účastníci vyjádřili vážné znepokojení nad pokračující liberalizací obchodu se třetími zeměmi, která probíhá za podmínek zjevné asymetrie výrobních požadavků. Zdůraznili, že otevření trhu EU zemědělsko-potravinářským produktům vyrobeným podle standardů nižších než těch platných v

Evropské unii představuje přímou hrozbu pro bezpečnost spotřebitelů i konkurenceschopnost evropského zemědělství.

Účastníci vyjádřili nesouhlas s obchodní dohodou EU-Mercosur, a to navzdory rozsáhlým protestům zemědělců a jasným signálům poukazujícím na její potenciálně negativní dopady na spotřebitele i zemědělce v EU.

Účastníci ze zemí V4+ jsou znepokojeni otevřením trhu EU zemědělsko-potravinářským produktům z Ukrajiny, které nesplňují normy EU.

Zároveň uvítali rozhodnutí Evropského parlamentu přijmout usnesení o postoupení dohody EU-Mercosur Soudnímu dvoru Evropské unie. Tento krok je považován za nezbytný k ověření, zda jsou navrhovaná ustanovení slučitelná s normami EU v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele.

Účastníci vzali na vědomí zprávy o pokroku v jednáních o dohodě o volném obchodu mezi EU a Indií. Ocenili úsilí Evropské komise otevírat nové trhy pro potravinářské produkty EU, což může představovat příležitost pro některé producenty a družstva. Zdůraznili však, že konečná ustanovení dohody budou pečlivě posouzena, zejména s ohledem na regionální potravinovou bezpečnost a stabilitu příjmů zemědělců.

V kontextu přetrvávající geopolitické nestability na východních hranicích EU a měnících se obchodních vztahů s transatlantickými partnery účastníci upozornili na rostoucí asymetrii podmínek přístupu na trh. Protekcionistická opatření uplatňovaná některými externími partnery v kombinaci s liberálním přístupem na trh EU mohou klást nepřiměřenou zátěž na evropské zemědělce.

Účastníci zdůraznili, že východní členské státy EU sousedící s Ruskem a Běloruskem v důsledku geopolitických rozhodnutí ztratily své tradiční exportní trhy a procházejí dlouhodobou ekonomickou transformací. Jejich zemědělské sektory proto čelí nepřiměřené zátěži a zvýšenému riziku, že se stanou periferní „provincií“ Evropské unie, pokud nebude v rámci Společné zemědělské politiky poskytnuta cílenější a posílená podpora.

Spolupráce zemědělských organizací V4+ na evropské úrovni

Zástupci zemí V4+ zdůraznili potřebu úzké spolupráce v rámci struktur COPA-COGECA, která jako klíčový partner sociálního dialogu zastupuje zájmy zemědělců na úrovni Evropské unie. Koordinace společných aktivit, včetně těch uskutečněných dne 18. prosince 2025 v Bruselu a 20. ledna 2026 ve Štrasburku, dokazuje, že jednotný a společný hlas našich organizací umožňuje skutečně ovlivňovat legislativní agendu EU.

S ohledem na vážné obavy o budoucnost zemědělského sektoru a probíhající jednání o víceletém finančním rámci na období 2028-2034 a Společné zemědělské politice pro stejné období vyzýváme předsedy vlád našich zemí, aby tyto požadavky podpořili na nadcházejícím zasedání Evropské rady ve dnech 19.-20. března.

Zároveň vyzýváme COPA-COGECA, aby povzbudila své členské organizace k podpoře těchto požadavků a aby požádala své příslušné hlavy států a vlád o vyjádření jasné podpory evropským zemědělcům a jejich obavám na zasedání Evropské rady.

Účastníci se zavázali dále konsolidovat své společné úsilí, aby požadavky týkající se ochrany příjmů zemědělců, zjednodušení administrativní zátěže a spravedlivé klimatické transformace byly Evropskou komisí považovány za priority. Pouze silná a koordinovaná přítomnost v evropských strukturách může zaručit, že hlas milionů zemědělců z našich zemí bude plně vyslyšen a náležitě zohledněn v konečných legislativních návrzích.

Účastníci se dohodli, že příští společné zasedání agrárních komor zemí Visegrádské skupiny se uskuteční v České republice v květnu 2026.

Toto komuniké bylo vyhotoveno v šesti provedeních, po jednom pro každou delegaci. Jedno vyhotovení komuniké bude předáno Evropské komisi a COPA-COGECA.

Varšava, 13. února 2026

Jan Doležal, prezident AK ČR

Wiktor Szmulewicz, prezident KRIR

Andrej Gajdoš, předseda SPPK

Tibor András Cseh, viceprezident NAK

Arūnas Svitojus, předseda ŽŪR

Guntis Gūtmanis, předseda LOSP

<https://www.akcr.cz/txt/komunike-ze-zasedani-zastupcu-agrarnich-komor-zemi-rozsirene-visegradske-skupiny-12-a-13-unora-2026-ve-varsave>